

แผนแม่บทพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ (ฉบับย่อ) สำหรับพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์

ตอนที่ ๑ พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และรื่นรมย์ สำหรับสาธารณชน ในลักษณะของ Museum Complex ที่นำเสนอเนื้อหาเชิงบูรณาการ ทั้ง ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สภาพแวดล้อมธรรมชาติ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ โดยมีแกน เรื่องกลางของเนื้อหาในเรื่อง “ความเป็นมาของผู้คนและดินแดนในประเทศไทย” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสำนึกรักและเข้าใจผู้คน บ้านเมือง และท้องถิ่นของตน รวมถึงสามารถเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ในลักษณะเครือญาติกับประเทศเพื่อนบ้าน อันเป็นองค์ความรู้ที่นำไปสู่ความมั่นคง และสันติภาพในภูมิภาค

องค์ประกอบ ประกอบด้วยสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติและกลุ่มพิพิธภัณฑ์ใน กำกับทั้งสิ้น ๕ แห่ง

การนำเสนอเนื้อหา ภายใต้แกนเรื่อง “ความเป็นมาของผู้คนและดินแดนในประเทศไทย” ดังนี้

พิพิธภัณฑ์แห่งที่ ๑ ณ พื้นที่กระทรวงพาณิชย์ (เดิม) นำเสนอนิทรรศการถาวรเรื่อง “จาก สุวรรณภูมิ ถึงสยามประเทศ สู่ประเทศไทย” โดยพิพิธภัณฑ์แห่งแรกจะเป็นแกนหลักสำคัญที่ นำไปสู่เนื้อหาเชื่อมโยงประเด็นหลักอื่นๆ ของพิพิธภัณฑ์อีก ๔ เนื้อหา คือ

๑. ประวัติศาสตร์ประเทศไทย
๒. ประวัติธรรมชาติของอุษาคเนย์
๓. ผู้คนและดินแดนในอุษาคเนย์
๔. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับสังคม

ทั้งนี้พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับจัดแสดงนิทรรศการถาวรตามเนื้อหาทั้งสี่ดังกล่าว เป็นไปได้ ที่จะจัดแสดงในกลุ่มอาคารประวัติศาสตร์ในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ อันได้แก่ อาคารศาลฎีกา กระทรวงกลาโหม กรมแผนที่ทหาร เป็นต้น

กลุ่มเป้าหมาย*	เป้าหมายหลัก	นักเรียน นักศึกษา	ร้อยละ ๔๕
	เป้าหมายรอง	นักท่องเที่ยวต่างชาติ	ร้อยละ ๓๕
		นักท่องเที่ยวชาวไทย	ร้อยละ ๑๐
		ประชาชนท้องถิ่น	ร้อยละ ๑๐

ประมาณการผู้เข้าชมปีแรก ๓๕๐,๐๐๐ คน

ประมาณการผู้เข้าชมปีต่อๆ ไป ๘๕๐,๐๐๐ คน

* ผลสำรวจจาก LORD Cultural Resources Planning & Management

ตอนที่ ๒ โครงการพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ณ กรุงรัตนโกสินทร์

ความสัมพันธ์ระหว่างพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติกับกรุงรัตนโกสินทร์

๑. การเกี่ยวเนื่องกันในเชิงวัฒนธรรมและเป็นแหล่งที่เหมาะสมสำหรับการส่งเสริม plugged learning และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์เป็นแหล่งที่อุดมไปด้วยเรื่องราวประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตแบบไทย รวมถึงสถานที่สำคัญในระดับประเทศ เช่น พระบรมมหาราชวัง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดพระเชตุพน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร หอศิลป์ สนามหลวง ฯลฯ พิพิธภัณฑ์ที่ตั้งขึ้นจึงสามารถทำหน้าที่บอกเล่าเรื่องราวให้คนรุ่นหลังเข้าใจได้อย่างดีที่สุดเมื่อประกอบด้วยบริบทโดยรอบเช่นนี้ เพราะจะสามารถเห็นตัวอย่างของจริงได้โดยง่าย ขณะเดียวกันก็จะเกิดความเข้าใจชัดเจนและซาบซึ้งถึงความเป็นมาของสถานที่ต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น เมื่อมีการผนวกความรู้ที่ได้รับจากการเข้าชมพิพิธภัณฑ์กับการชมสถานที่จริง

๒. ส่งเสริมเศรษฐกิจการท่องเที่ยว

ทำเลที่ตั้งพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติที่ ๑ ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของกรุงรัตนโกสินทร์ตอนใน รวมถึงแนวอาคารที่คาดว่าจะใช้เป็นพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติต่อไปนั้น จะเป็นการสร้างจุดสนใจเชื่อมโยงเป็นเส้นทางท่องเที่ยวตลอดแนวกรุงรัตนโกสินทร์ กล่าวคือจะเชื่อมต่อกับเดิมที่กระจุกตัวอยู่เฉพาะบริเวณตอนบนของกรุงรัตนโกสินทร์ตอนในไปจนถึงแหล่งชุมชนดั้งเดิม เช่น ชุมชนจีนย่านเยาวราช-สำเพ็ง ชุมชนแขกย่านพาหุรัด ย่านการค้าปากคลองตลาด จนเกิดการท่องเที่ยวในลักษณะ Living Museum ที่สามารถศึกษาวิถีชีวิตผู้คนได้อย่างกว้างขวาง และคาดว่าจะทำให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจในเชิงบวกเพื่อรองรับกับเส้นทางท่องเที่ยวที่จะขยายตัวออกมา

๓. ผลกระทบต่อบริเวณแวดล้อม

ด้านภูมิทัศน์ เนื่องจากแนวทางในการสร้างพิพิธภัณฑ์ ต้องการให้สอดคล้องกับแผนแม่บทในการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ จึงมีการเสนอให้ใช้แนวคิดของสถาปัตยกรรมสีเขียว ซึ่งจะเป็นการเปิดภูมิทัศน์และสร้างความกลมกลืนต่อบริเวณอาคารแวดล้อมมากที่สุด ในขณะที่รูปแบบการใช้งานจะเอื้อต่อการจัดแสดงในรูปแบบการเรียนรู้ตามแนว Discovery มากที่สุด

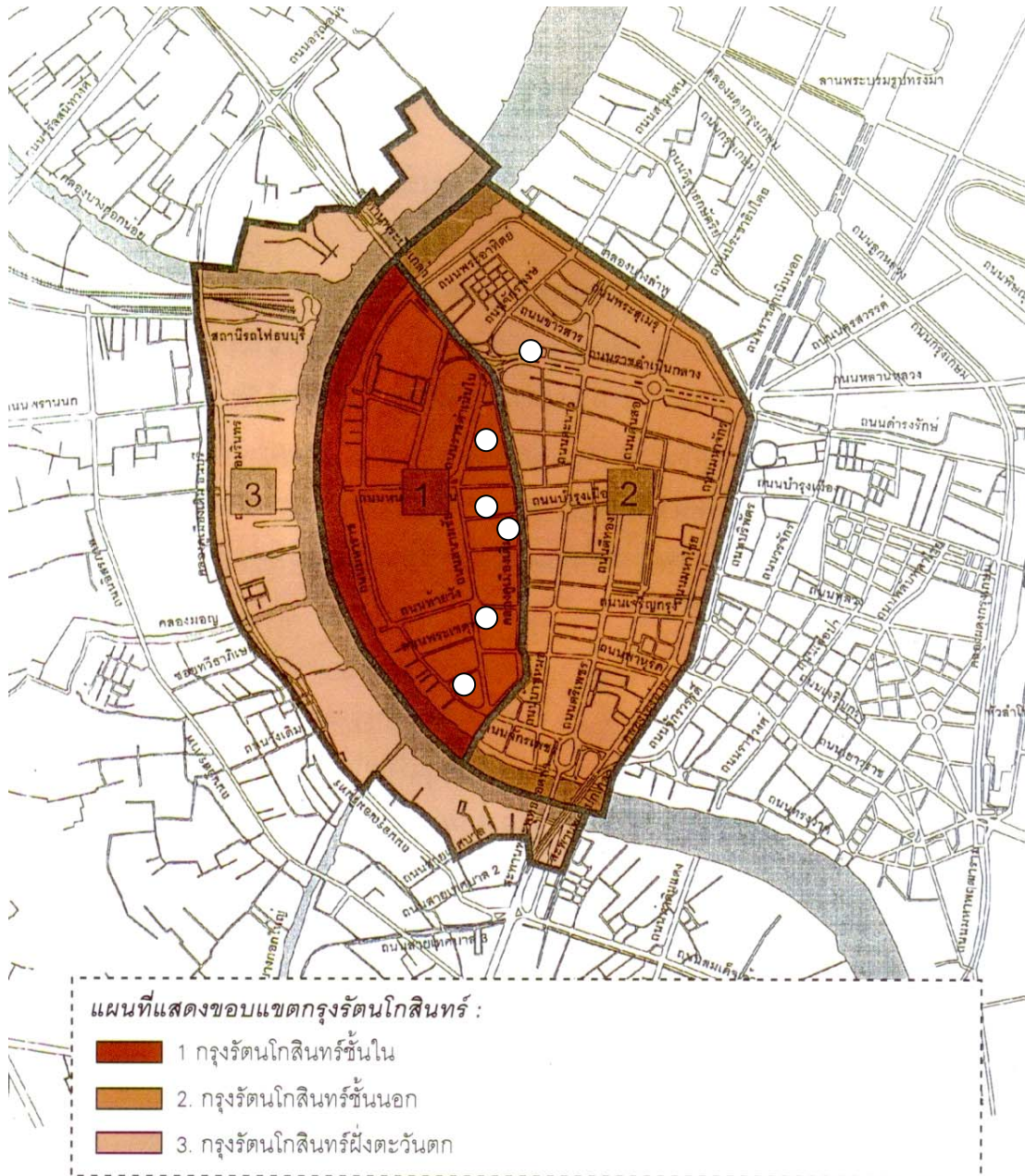
ด้านประชากร พิพิธภัณฑ์ทั้ง ๕ แห่งไม่มีการก่อสร้างอาคารสำหรับที่พักอาศัยสำหรับพนักงาน รวมถึงไม่ใช่ลักษณะของอาคารสำนักงาน (Office Building) จึงไม่มีผลต่อการเพิ่มประชากรผู้อยู่อาศัยถาวรในพื้นที่บริเวณดังกล่าว ทั้งนี้จะมีเพียงช่วงกลางวันของวันเปิดทำการเท่านั้น ที่จะมีพนักงานและผู้เข้าชมมาใช้บริการ

ด้านสังคม พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่ที่ช่วยยกระดับสติปัญญาและกลมเกลียวจิตใจ ชุมชนที่มีพิพิธภัณฑ์ตั้งอยู่จึงมีความได้เปรียบในแง่ของการใกล้ชิดแหล่งความรู้และผู้คนที่มีวัฒนธรรม อันจะส่งผลให้ชุมชนเกิดความเจริญงอกงามในทางที่ดี

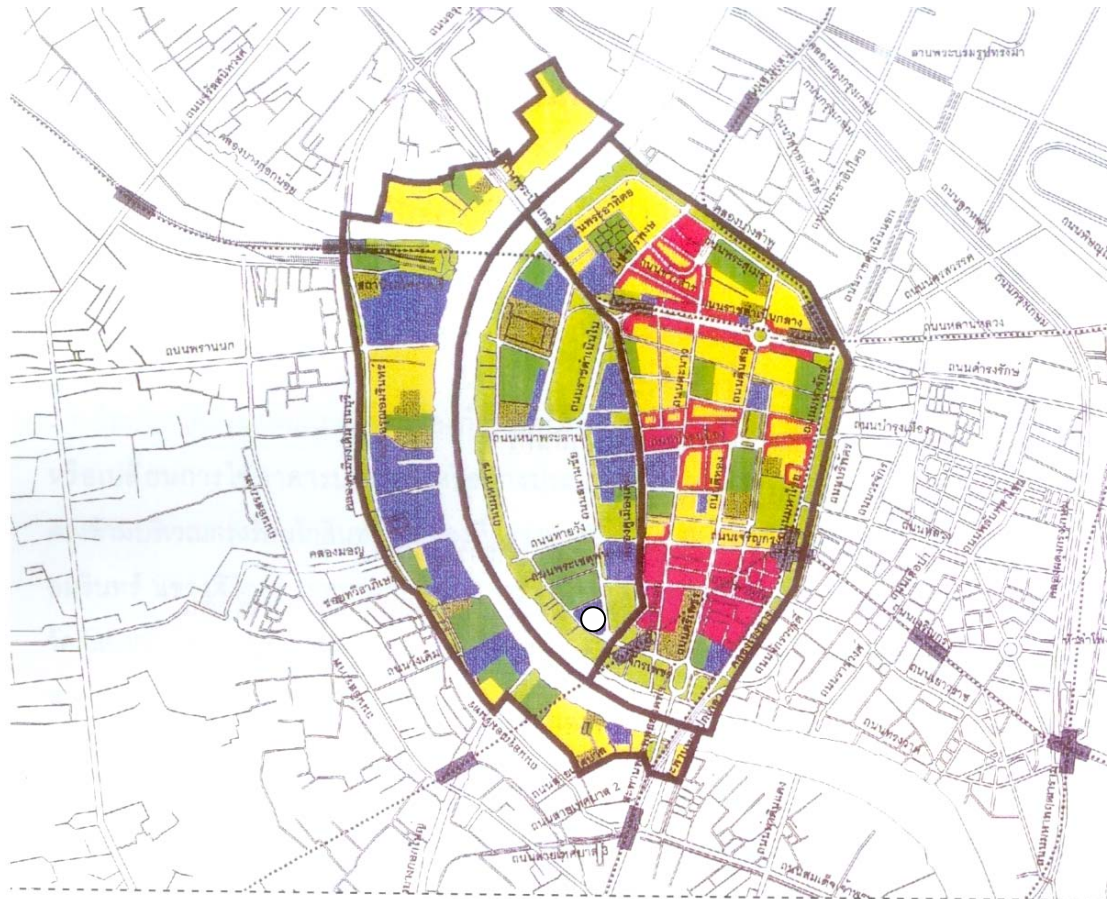
ด้านการคมนาคม คาดการณ์ว่าสัดส่วนโดยมากของผู้เข้าชมจะเป็นนักเรียน ซึ่งจะเป็นลักษณะของการทยอยเข้าชมตลอดทั้งวัน (ไม่ใช่ช่วงชั่วโมงเร่งด่วน) และสำหรับนักท่องเที่ยว อาจจะเป็นการเดินทางเชื่อมต่อมาจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นในบริเวณใกล้เคียง เมื่อผนวกกับโครงข่ายคมนาคมสาธารณะทั้งโครงการรราง รถไฟฟ้าใต้ดิน รถเมล์ และเรือแล้ว จึงคาดได้ว่าการตั้งพิพิธภัณฑ์ในบริเวณนี้ ไม่น่าจะก่อให้เกิดปัญหาการจราจรแต่อย่างใด

๔. เป็นเสมือนเครื่องแสดงถึงวิสัยทัศน์ในการปรับตัวอย่างกลมกลืนระหว่างวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม และการก้าวทันโลกในอนาคตของชนชาติไทย

พิพิธภัณฑ์ที่จะเกิดขึ้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และก้าวต่อไปในอนาคตของชาติไทย โดยผ่านการนำเสนอที่ทันสมัย ตั้งแต่รูปแบบและเทคโนโลยีของอาคารพิพิธภัณฑ์การจัดแสดง แต่ยังคงลักษณะเด่นของความเป็นไทยและตั้งอยู่ท่ามกลางแหล่งประวัติศาสตร์สำคัญของชาติไทย พิพิธภัณฑ์แห่งนี้จึงเป็นการแสดงออกในความสามารถผสานสอดคล้องความใหม่และเก่าอย่างลงตัวของชนชาติไทย ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

แผนผังที่ ๑ แสดงโครงข่ายของพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ พร้อมพิพิธภัณฑ์ในกำกับจำนวน ๕ แห่ง โดยมีอาคารพาณิชย์ (เดิม) เป็นอาคารแห่งแรก

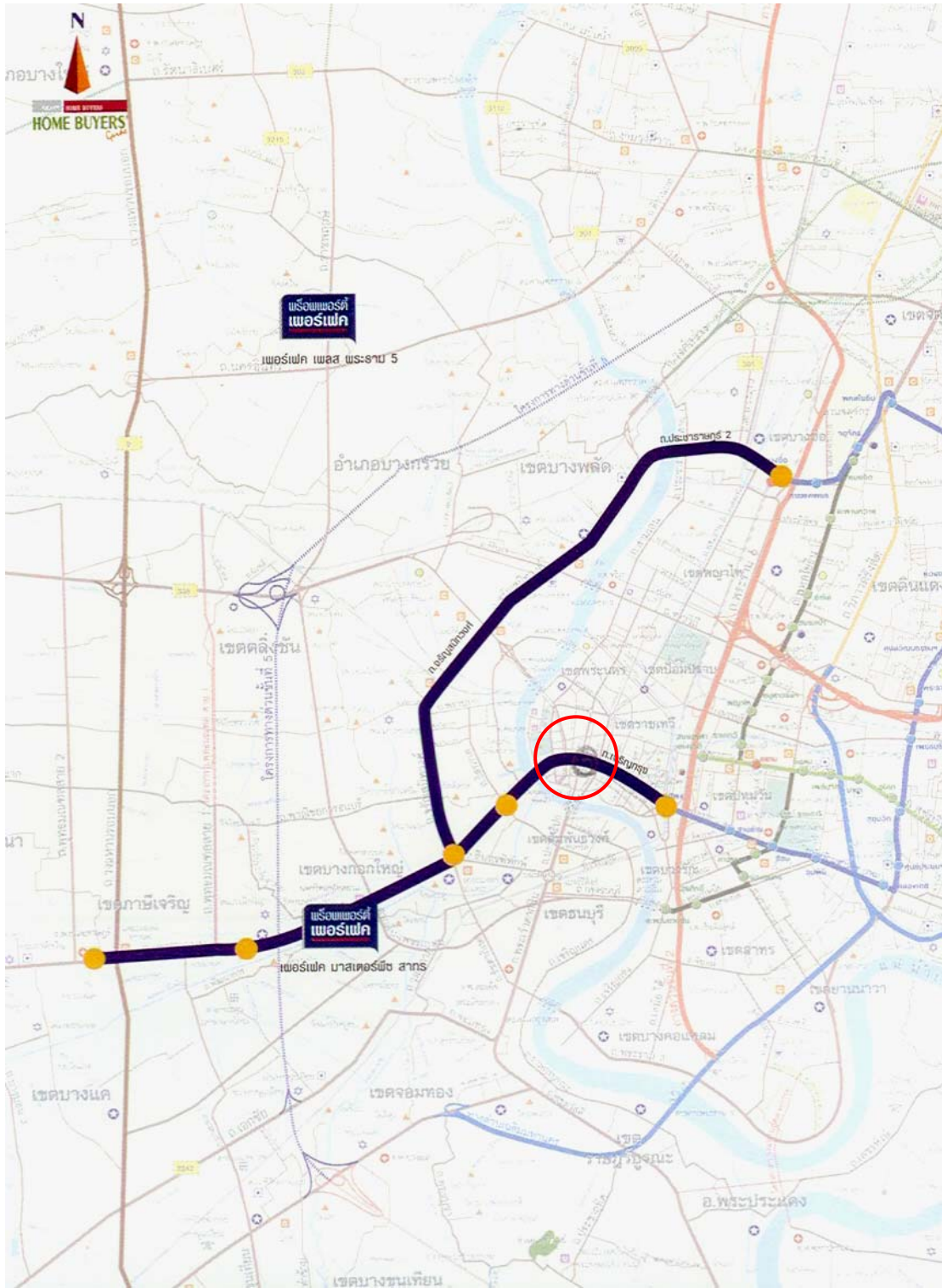
แผนแม่บทการใช้ที่ดิน :

	ที่พักอาศัย		ศาสนสถาน	ความหนาแน่น 5,000 คน/ตร.กม.
	พาณิชยกรรม		สถาบันการศึกษา	F.A.R. 4 : 1
	ที่พักผ่อนหย่อนใจ		ถนน ตรอก ซอย	O.S.R. 20-30%
	สถาบันราชการ		แม่น้ำ- คลอง	

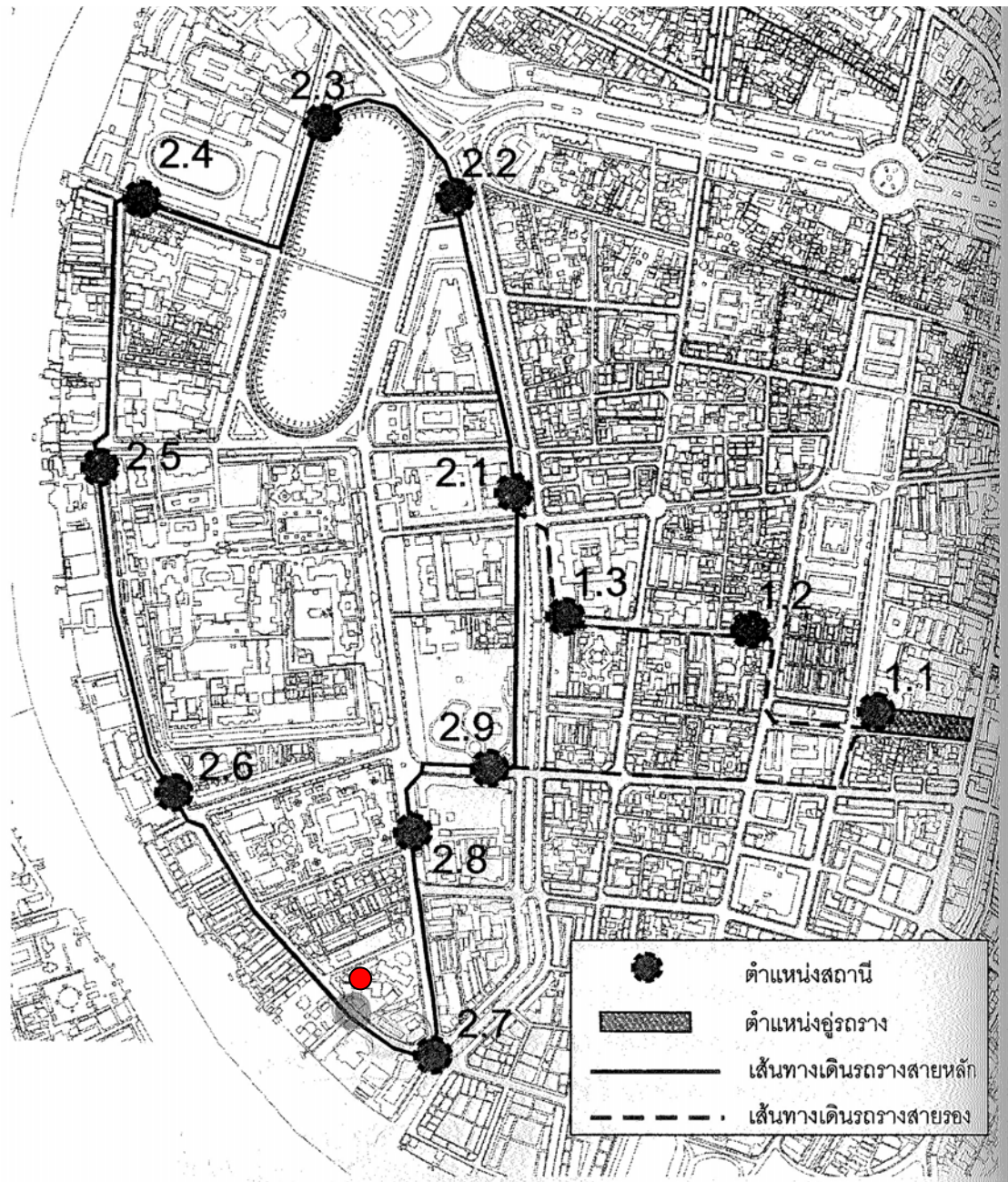
แผนผังที่ ๒ แสดงความสัมพันธ์ของพิพธิภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติแห่งที่ ๑ กับการใช้ที่ดินในพื้นที่
กรุงรัตนโกสินทร์

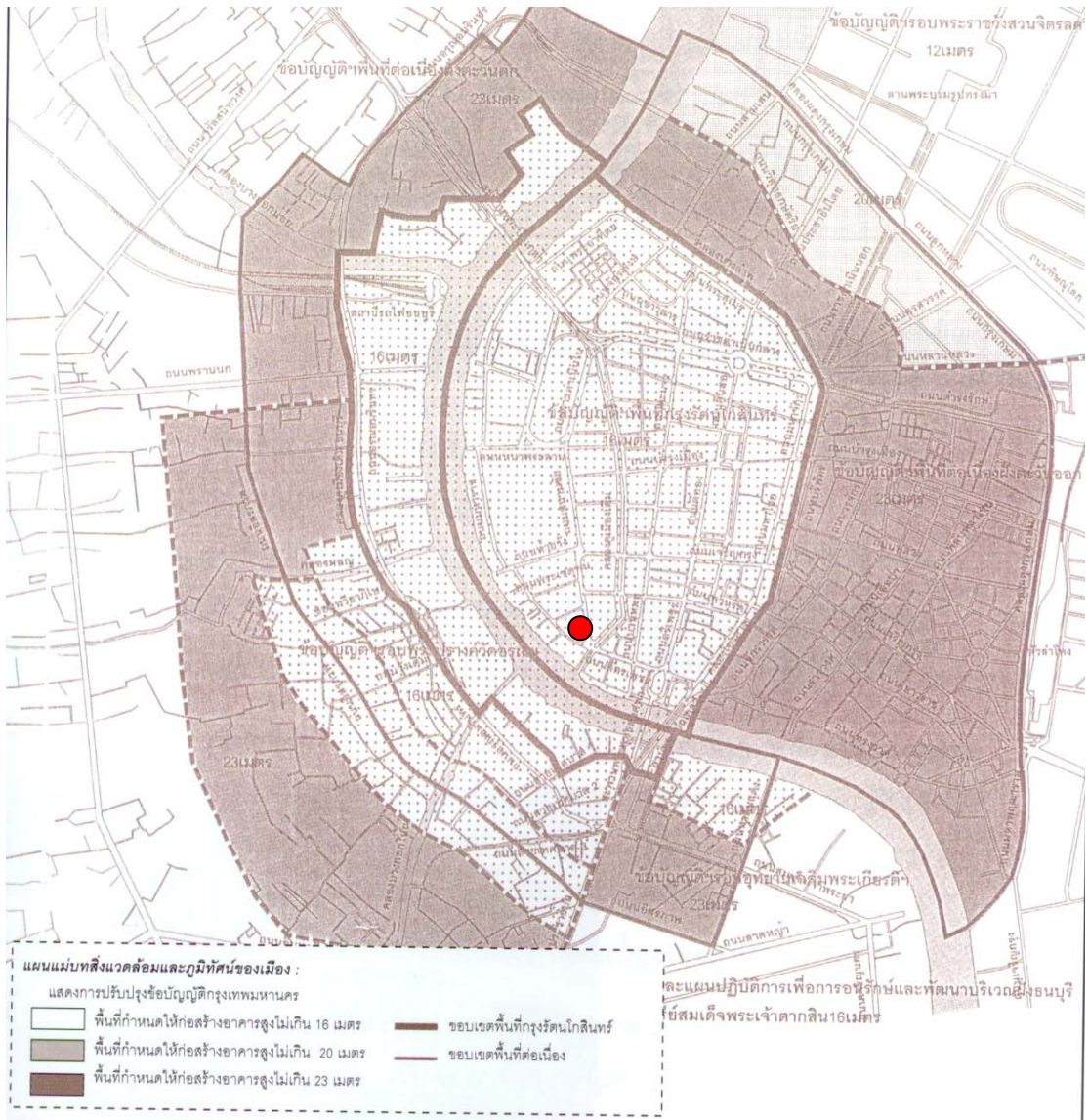
แผนผังที่ ๓ แสดงความสัมพันธ์ของพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติแห่งที่ ๑ กับโครงข่ายคมนาคม และการสัญจรทางบกในพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์

แผนผังที่ ๕ แสดงโครงข่ายขนส่งมวลชน (รถไฟฟ้าใต้ดิน) สายสีน้ำเงิน ช่วงหัวลำโพง-ท่าพระ มีสถานีขึ้นลงที่ สถานีสนามไชย

แผนผังที่ ๖ แสดงโครงข่ายขนส่งมวลจากระบบป้อน (รูดรางไฟฟ้า) ที่ผ่านพื้นที่พิพิธภัณฑการ
เรียนรู้แห่งที่ ๑ กระทรวงพาณิชย์ (เดิม)

แผนผังที่ ๗ แสดงพื้นที่ควบคุมความสูงอาคารในเขตอนุรักษ์พัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ กับตำแหน่ง
พิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติแห่งที่ ๑ กระทรวงพาณิชย์ (เดิม)